

AFSLUITEND

Een belangrijke vaststelling is dat de meeste OCMW 's positief staan tegenover de maatregel en de meerwaarde van participatie aan sociale, culturele en sportieve activiteiten erkennen. Door de vele enthousiaste reacties van de cliënten, worden de OCMW 's ook gestimuleerd om hier verder aan te werken. De cliënten krijgen ook een ander, positiever beeld van de dienstverlening van het OCMW wat de relatie tussen de cliënt en de begeleiding ten goede komt.

Of zoals een OCMW-medewerker het verwoordt: "Als OCMW kan je op een positieve manier naar buiten treden. Voor de cliënten maakt dit een psychologisch verschil. Zij appreciëren dit."

NOTEN

⁽¹⁾ Zie wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie:

www.fgov.be/NI/themes/Reglementering.htm

⁽²⁾ zie tekst Vande Lanotte (2002) Waarom een nieuwe wet? www.fgov.be/documents/publicaties/voorwoord.pdf

⁽³⁾ Clé, A., Vonck, E. (2005). Maatschappelijke integratie door sport: het OCMW aan zet. In: Het vrije woord, jaargang 50, Antwerpen, HVV.

⁽⁴⁾ Cle, A., Mechbal, L., (2004). Rapport betreffende de onderzoeksopdracht inzake toelage aan de OCMW's om de sociale en de culturele participatie en ontplooiing van hun cliënten te bevorderen. Brussel. Kunst en Democratie / Culture et Démocratie

⁽⁵⁾ Clé, A., Vonck, E. (2005). Maatschappelijke integratie door sport: het OCMW aan zet. In: Het vrije woord, jaargang 50, Antwerpen, HVV.

⁽⁶⁾ Clé, A. (2005) De link tussen het lokaal cultuurbeleid en het OCMW. Omgaan met uitdagingen in de lokale context. Bijdrage aan de Junitoer Cultuurlokaal, Leuven, 17 juni 2005.

⁽⁷⁾ Vonck, E., Résimont, N. (2008). Rapport betreffende de vergelijkende onderzoeksopdracht inzake toelage aan de OCMW's om de sociale, culturele en sportieve participatie en ontplooiing van hun cliënten te bevorderen. POD Maatschappelijke Integratie. Brussel

⁽⁸⁾ Cramer, E., Van Looveren, M. (2007). Een insidersblik in de sociaal-artistieke projecten: deelnemers aan het woord. POD Maatschappelijke Integratie. Brussel.

Reglement voor projectsubsidies Leuven Onderzoek en aanbevelingen

➤ NANCY FORNOVILLE

VOORWOORD

In steden en gemeenten groeit participatie uit tot een belangrijke peiler van het cultuurbeleid. Via het cultuurbeleidsplan zet de lokale overheid een aantal sporen uit om deze doelstelling in te vullen. Eén stimulerende en ondersteunende strategie – naast anderen – bestaat in het toekennen van subsidies. Die kunnen structureel, incidenteel of projectmatig zijn. Voor het lanceren van projectsubsidies legt elke stad een specifieke procedure vast. Een subsidiereglement en een commissie vormen er – uiteraard naast het college van burgemeester en schepenen – de belangrijkste componenten van. Deze bijdrage gaat over de relatie tussen het reglement van projectsubsidies, de bestaande criteria en de manier van toepassing door de commissie.

De kern van het probleem?

Het is voor het lokaal beleid en de commissie in kwestie van fundamenteel belang dat er een logisch verband bestaat tussen criteria aan de outputzijde en de inputzijde van een reglement.

Met criteria aan de outputzijde bedoelen we het waarom en de manier waarop projecten gehonoreerd worden. Aan de inputzijde staan criteria die de aanvrager duidelijke richtlijnen en doelstellingen moeten meegeven. Wanneer er geen duidelijk verband is tussen beide soorten criteria dreigt de honorering niet accuraat te verlopen. De schijn van willekeur ontstaat, maar belangrijker, dit heeft als gevolg dat eender welk dossier in de toekomst kan worden ingediend. Scherper gesteld: de toekenning door een commissie van subsidies IS een beleidsmatige onderneming en fungeert als voorbeeldfunctie voor toekomstige initiatiefnemers. Zit die voorbeeldfunctie fout, dan krijg je automatisch en recht evenredig de foute dossiers op je bord. Een globale subsidieprocedure heeft dus een directe invloed op de implementatie van het beleid. Reden te meer om er niet licht over te gaan.

In opdracht van Dēmos en de Stad Leuven heeft Nancy Fornoville de subsidiëring van lokale projecten onderzocht. Ze deed dat in functie van haar stage Master Culturele Studies aan de KULeuven. Haar onderzoek mag dan al kritisch zijn, het is constructief bedoeld. De Stad Leuven fungeert als case. Maar nogal wat steden en gemeenten zien zich op het vlak van het toekennen van projectsubsidies geconfronteerd met een gelijkaardig probleem. Om die reden lijken zowel de probleemstelling en aanbevelingen als de aangereikte beoordelingsnormen relevant en inspirerend.

Ivo Janssens

INLEIDING

Cultuur in Vlaanderen heeft stevige lokale wortels. De Vlaamse Regering hanteert daarvoor het decreet op het lokaal cultuurbeleid. Het doel van het decreet is om te komen tot een kwalitatief en integraal cultuurbeleid. De term 'integraal' betekent dat het gemeentelijk cultuurbeleid uitgaat van de samenhang tussen verschillende cultuurbeleidsdomeinen. Het cultureel erfgoed, het sociaal-cultureel werk en de Kunsten, elk in hun eigenheid, worden op elkaar afgestemd. De Vlaamse overheid formuleert hiervoor enkele basisvoorwaarden. Naast enkele belangrijke formele bepalingen is de hertaling van de algemene 'Vlaamse' beleidsdoelstellingen naar de lokale context essentieel. De lokale doelstellingen moeten het resultaat zijn van een grondige analyse, gebaseerd op een situatieschets waarbij zowel de maatschappelijke context van de gemeente als het culturele veld en het cultuurbeleid in kaart worden gebracht.

Vanaf 1 januari 2008 legt de Vlaamse Regering een stimulerende klemtoon op participatie en gemeenschapsvorming dankzij een supplementaire subsidie voor bijzondere en vernieuwende initiatieven. Voor het toekennen van deze subsidie onderscheidt de Vlaamse Gemeenschap op haar website drie invalshoeken⁽¹⁾:

- *het stimuleren van ontmoeting en betrokkenheid. Door mensen meer te betrekken bij een culturele organisatie, leren mensen elkaar begrijpen en wordt gemeenschap gevormd*
- *publieksverbreding en -vernieuwing zodat 'meer gemeenschap' bij cultuur wordt betrokken*
- *de rol van het cultuurbeleid in het verbinden van gemeenschappen, aanwezig in de gemeente, en de relatie die de gemeente en de culturele sector opbouwen met deze gemeenschappen*

Over het 'waarom' en 'hoe' van deze supplementaire subsidie hebben we het niet in dit artikel. Wel merken we dat heel wat lokale besturen de drie hierboven vermelde doelstellingen op één of andere manier willen vertalen naar hun eigen subsidiereglementen. Doordat één en hetzelfde reglement vaak verschillende soorten projecten (participatieve, artistieke, sociaal-artistieke of gemeenschapsvormende) wil vatten, heerst het gevoel dat de gehanteerde criteria te vaag blijven om de ingediende dossiers te kunnen beoordelen. Ons inziens is dit een herkenbare situatie voor heel wat lokale besturen. Reden te meer om kort stil te staan bij subsidiereglementen die participatie en gemeenschapsvormende initiatieven moeten dienen. De Stad Leuven fungeert hierbij als case.

EEN HERKENBARE CONTEXT: LEUVEN

Leuven kiest, zo lezen we in hun Cultuurbeleidsplan 2008-2013⁽²⁾, voor een sterk sociaal cultureel beleid waar culturele activiteiten toegankelijk zijn voor iedereen en

zorgen voor een sterke cohesie. Belangrijk is dat mensen zich kunnen ontplooiën en hun ambities kunnen realiseren.

In het beleidsplan lezen we verder nog dat “het stadsbestuur sterk wenst in te zetten op participatie aan cultuur.” Zes strategische doelstellingen worden opgenomen:

- Aanbod: het bieden van een rijk en gevarieerd aanbod, in het bijzonder op vlak van muziek
- Educatie: kansen beiden om zich te ontwikkelen en bij te scholen op cultureel vlak
- Jeugd: jongeren voelen zich thuis en kunnen zich zowel cultureel als creatief ontwikkelen in Leuven
- Erfgoed: duurzaam omgaan met en ontsluiten van het Leuvense erfgoed
- Creativiteit: Leuven als creatieve stad waar een dialoog is tussen technologie en kunst en cultuur met als doel vernieuwende projecten
- Participatie: toegankelijk maken van cultuur, deelnemen en inspraak hebben in beleid

Participatie wordt als aparte doelstelling behandeld, maar er is verder weinig aandacht voor hoe deze participatiedoelstelling met de overige doelstellingen kan worden gecombineerd. Daarnaast is de invulling van participatie eerder passief en ligt de nadruk op de toegang tot of het laten deelnemen van mensen aan culturele activiteiten. Wel is er specifiek aandacht voor het betrekken van de burgers bij het beleid. Waar mensen daadwerkelijk invloed kunnen uitoefenen op dit beleid (bijvoorbeeld door evaluatie) zal men ook effectief tot participatie komen.

HET LEUVENSE REGLEMENT VOOR PROJECTSUBSIDIES

Laten we nu het subsidiereglement voor artistieke, sociaal-artistieke en gemeenschapsvormende projecten⁽³⁾ onder de loep nemen. Globaal genomen bestaat het reglement uit een omschrijving van het doel van het reglement, het proces van aanvragen en de voorwaarden en criteria om voor subsidies in aanmerking te komen.

Het reglement wil verschillende doelen bereiken:

- (1) *Nieuwe impulsen geven aan al de culturele actoren van de stad Leuven;*
- (2) *mogelijkheden creëren tot kwaliteitsverbetering en professionalisering;*
- (3) *samenwerkingsverbanden stimuleren tussen de culturele actoren in de stad;*
- (4) *via projecten ruimere doelgroepen bereiken;*
- (5) *mogelijkheden creëren om eenmalige projecten te realiseren en*
- (6) *culturele actoren en hun werking via projecten meer visibiliteit en armslag geven.*

In de artikels 2, 7, 8, 9, 10, 11, 12 en 13 wordt ingegaan op de procedures. Hier wordt de aanvraagprocedure duidelijk omschreven. De informatie over het beoordelingsproces is beknopt en louter de administratieve afhandeling wordt toegelicht.

De voorwaarden voor het indienen van een subsidieaanvraag en de formele criteria waaraan voldaan moet worden staan vermeld in de artikels 1, 3, 4, 5, 6 en 7. De meeste van deze voorwaarden zijn duidelijk en roepen geen vragen op. Enkel de voorwaarde die stelt dat het project niet mag behoren tot de reguliere werking van de organisatie leidt vaak tot uiteenlopende interpretaties.

De belangrijkste inhoudelijke criteria waaraan voldaan moet worden staan in de preambule en artikels 1 en 3. De preambule geeft aan waarom er, naast nominale en structurele subsidies, projectsubsidies zijn. De artikels gaan met andere woorden in op de doelstellingen van het reglement. De kernwoorden hier zijn ‘project’ en ‘culturele actor’. Hoewel het reglement duidelijk doelt op projectsubsidies wordt niet verduidelijkt wat onder een project wordt verstaan. Het verschil tussen een project of een activiteit en hoe die al dan niet gerelateerd zijn aan de reguliere werking, wordt niet toegelicht. Ook het begrip ‘culturele actor’ roept vragen op. Het begrip wekt de indruk dat niet iedereen een subsidieaanvraag kan indienen. Het lijkt alsof deze term verwijst naar een bestaande en afgebakende groep mensen of organisaties uit het Leuvense. Dit is duidelijk een exclusief criterium. Een wijkcomité dat een kunstenaar wil engageren voor een tentoonstellingsproject in het buurtcentrum valt bijvoorbeeld uit de boot.

Artikels 1 en 3 gaan dieper in op de drie verschillende types van projecten die het reglement omvat (artistieke, sociaal-artistieke en gemeenschapsvormende). Het gemaakte onderscheid tussen deze projecttypes veroorzaakt echter verwarring. Ten eerste bestaat in de lokale praktijk vaak geen eenduidige breuklijn tussen de verschillende projecttypes. Ten tweede is het niet duidelijk of het nu gaat over de omschrijving van een projecttype, dan wel de criteria waaraan elk soort project moet voldoen. Kortom, de criteria zijn zo ruim gedefinieerd dat ze geen degelijke basis vormen om aanvragen te weren.

De criteria voor een artistiek project zijn het scherpst geformuleerd. Het gaat over cultuurproductie, bij voorkeur beeldende kunsten of podiumkunsten. Als er daarnaast wordt samengewerkt met andere disciplines of met verschillende initiatiefnemers dan verhoogt dit de kans op het verkrijgen van een subsidie.

Bij sociaal-artistieke projecten is de formulering al minder scherp. Deze projecten worden gekenmerkt door hun laagdrempeligheid, hun aandacht voor het proces (en niet zozeer het resultaat), de deskundige begeleiding die culturele competenties moet verhogen en de aanbeveling dat het project de deelname aan de gemeenschap moet bevorderen.

De criteria voor gemeenschapsvormende projecten tot slot zijn het ruimst gedefinieerd. Kernwoorden hier zijn het toepassen van nieuwe methodieken, het bereiken van nieuwe doelgroepen, het doorbreken van sectoren (cultuur, onderwijs, sport, jeugd,...) en het bevorderen van de samenwerking (sectoroverschrijdend).

De commissie van de stad Leuven gaf aan voornamelijk te worstelen met deze 'inhoudelijke' criteria. Doordat één en hetzelfde reglement verschillende soorten projecten (artistieke, sociaal-artistieke en gemeenschapsvormende) wil vatten, heerst het gevoel dat de gehanteerde inputcriteria vaag blijven waardoor de ingediende dossiers moeilijk kunnen worden afgetoetst. Er is echter meer aan de hand. En dat heeft alles te maken met het causaal verband tussen de input- en de outputzijde. Zijn de doelstellingen van het reglement algemeen en de inhoudelijke criteria vrij vaag dan krijg je aan de inputzijde een brede instroom van aanvragen. Aan de outputzijde volstaan vaag geformuleerde doelstellingen en criteria niet om projecten te toetsen noch om beslissingen te motiveren. In de praktijk worden keuzes wel degelijk duidelijk beargumenteerd, maar de beoordelingscriteria worden niet op voorhand bepaald en gecommuniceerd.

Tussen de input en output bestaat een duidelijke wisselwerking. Als de doelstellingen van het reglement en beoordelingscriteria niet of onvoldoende aan elkaar gerelateerd zijn, heeft dat gevolgen voor de toekomstige instroom van dossiers. Op half lange termijn hebben de goedgekeurde dossiers een voorbeeldfunctie voor nieuwe indieners. Tegelijk is het een concretisering van het beleid. Het is vanzelfsprekend dat de voorbeeldfunctie coherent moet zijn aan de gevoerde beleidslijn, zoniet verliest het beleid aan doeltreffendheid.

De doelen die de stad Leuven met dit reglement wil bereiken, zijn niet of moeilijk te linken aan de inhoudelijke criteria waaraan een project moet voldoen. Het is bijvoorbeeld niet evident dat een subsidiereglement voor artistieke, sociaal-artistieke en gemeenschapsvormende projecten mogelijkheden creëert voor kwaliteitsverbetering en professionalisering (doel 2). Een ondermaats projectvoorstel wordt doorgaans afgekeurd zonder verdere opvolging, professionalisering wordt daarmee uitgesloten. Dat culturele actoren en hun werking via projecten meer visibiliteit en armslag krijgen is legitiem (doel 6). De vraag blijft of projecten met dergelijke doelstellingen niet eerder tot de reguliere werking van culturele actoren (moeten) behoren, en of dit een zelfstandige beleidsdoelstelling moet zijn. Verder kunnen we vaststellen dat er een duidelijke nadruk ligt op vernieuwing (doel 1) en samenwerken (doel 3). Deze doelstellingen worden echter niet gestuurd. Vernieuwing om de vernieuwing of samenwerking omdat het moet, zijn doorgaans nefast. We nemen aan dat er ingezet moet worden op participatieverhoging en sectoroverschrijdende samenwerking. Deze begrippen worden echter niet direct vermeld. Ruimere doelgroepen bereiken (doel 4)

alludeert op participatie, maar samenwerking wordt duidelijk beperkt tot culturele actoren in de stad (doel 3).

Wanneer we de doelstellingen van het reglement samenvatten, kunnen we stellen dat het reglement vooral voor (bestaande) culturele actoren mogelijkheden wil creëren, zich te profileren en zaken te organiseren die niet (expliciet) onder hun eigenlijke werking vallen. Ook zijn niet alle inhoudelijke criteria even richtinggevend. Lokale besturen moeten de afweging maken in hoeverre ze projecten via hun subsidiereglement sturen. In casu gaat het over een algemeen subsidiereglement. Dergelijk reglement moet kunnen terugvallen op algemene, zij het duidelijke beoordelings-

criteria. Op die manier krijgt een commissie een breed gamma aan projecten binnen die het kan toetsen aan vooropgestelde criteria. Daartegenover kunnen bijvoorbeeld concretere projectoproepen staan die een afgelijnde opdracht meegeven. What you ask is what you get, of dat zou toch de bedoeling moeten zijn. De vraag is dan ook hoe het reglement zich verhoudt tot de daadwerkelijk ingediende dossiers.

RELATIE REGLEMENT EN SUBSIDIEAANVRAGEN

De gebruikte aanvragen in dit onderzoek, werden ingediend in het voor- en najaar van 2006. In totaal werden 26 aanvragen voor het verkrijgen van projectsubsidies ingediend. Algemeen valt op dat de kwaliteit van de dossiers sterk varieert. Hoewel een professioneel uitgewerkt dossier geen garantie is voor het verkrijgen van subsidie, is het wel zo dat zwakkere dossiers duidelijk minder kans maken.

Dat de indeling die gehanteerd wordt in het reglement ook door de indieners als problematisch ervaren wordt, blijkt uit de categorie die ze zichzelf toebedelen. Een aantal indieners plaatst zijn project dan ook in 2 (of meer) categorieën. Gecumuleerd geeft dat het volgende resultaat: 17 artistiek; 6 sociaal-artistiek, 7 gemeenschapsvormend (totaal 30). Wanneer we tijdens het onderzoek de indeling door de indiener opnieuw toetsten aan de criteria, kwamen we in een aantal gevallen tot een andere indeling. Opvallend is ook dat een aantal dossiers, weerhouden in het voorjaar, in het najaar opnieuw werden ingediend, maar ook dan geen subsidie kregen toegewezen. Eveneens een mogelijk signaal van het worstelen met de criteria.

Wanneer we de individuele dossiers nader bestuderen, valt ons op dat de relatie tussen het dossier en het reglement vaak ver te zoeken is. Sommige dossiers wekken zelfs de indruk dat de aanvrager het reglement niet eens gelezen heeft. Dit geldt in sterke mate voor de inhoudelijke criteria.

Dossiers sluiten doorgaans wel sterk aan bij het begeleidende formulier. De vormelijke aspecten die daar aan bod komen, zien we ook terug in de dossiers. Bij de zwakkere dossiers ligt de nadruk bovendien meer op de vorm dan op de inhoud. Men volgt (in grote lijnen) het stramien van het formulier, maar vertelt vaak erg weinig over bijvoorbeeld het daadwerkelijke doel van het project. Dit is het duidelijkst wanneer we kijken naar het communicatieplan. Sommige indieners hebben al een hele planning uitgewerkt terwijl hun programma nog niet uitgewerkt is en ze ook nog niet weten welke doelgroepen ze met hun communicatie willen bereiken.

Zwakkere dossiers focussen op wat ze willen doen en niet op wat ze willen bereiken. En dat is een van de belangrijkste verschillen tussen een activiteit en een project: een activiteit voer je uit maar een project heeft een doel. Wanneer iemand bijvoorbeeld subsidie aanvraagt voor het opvoeren van een toneelstuk dan is opvoeren van het

toneelstuk de activiteit die uitgevoerd zal worden. Het doel kan dan bijvoorbeeld zijn om mensen uit verschillende lagen van de bevolking samen te laten werken aan een voorstelling.

Vele van de dossiers die uit de boot vielen werden door de commissie niet als project gezien, maar als behorend tot de eigenlijke werking. Bij een deel van deze dossiers is echter wel sprake van een deelactiviteit die niet tot hun dagelijkse werking behoort. Maar dat onderdeel krijgt echter weinig aandacht. Wanneer men bij de subsidieaanvraag hierop had gefocust, had men mogelijk toch subsidies gekregen.

Wanneer we dan specifiek bekijken hoe de ingediende dossiers bijdragen tot participatie, dan zien we dat het merendeel vooral gericht is op de toegankelijkheid voor een nieuw publiek. Enkele uitzonderingen gaan wel een dialoog aan met het publiek, maar van echte participatie, die naast publieksverbreding ook aanstuurt op -verdieping, is weinig sprake.

INFORMATIEVOORZIENING

Communicatie over het reglement en de uitvoering hiervan zou idealiter volgende elementen moeten bevatten:

- *Het reglement zelf (inclusief eventuele bijlagen en formulieren)*
- *Achtergrondinformatie over het reglement (de context en hoe het tot stand is gekomen)*
- *Informatie over de (goedgekeurde) dossiers*
- *Begeleidende informatie bij het reglement*
- *Contactgegevens, waar je terecht kan met vragen.*

Wanneer we de daadwerkelijke communicatie bestuderen, blijkt de informatievoorziening erg summier. Zo wordt er naast een directe mailing en advertenties in *Passe Partout* hoofdzakelijk gebruik gemaakt van het internetkanaal. Op de website is enkel het reglement zelf en het begeleidende formulier te vinden. Door vooral te mikken op enerzijds communicatie met reeds bekende verenigingen en anderzijds internet, blijft een groep potentiële (culturele) actoren mogelijk buiten bereik.

De belangrijkste inhoudelijke hiaten in de communicatie zijn een duidelijke beschrijving van het beoordelingsproces, een contactpunt en een terugkoppeling over de goedgekeurde dossiers. Een geïnteresseerde burger kan enkel via de notulen van de gemeenteraad achterhalen welke dossiers zijn goedgekeurd. Ook informatie over andere mogelijke gemeentelijke subsidiekanalen ontbreekt.

Sinds kort heeft de gemeente een brochure 'Help! Ik organiseer'. Hierin staan handige tips voor het organiseren van een activiteit (sic.) en ook de subsidiereglementering

komt aan bod. Dit boekje is een mooie aanzet naar een bredere communicatie rond projecten en projectsubsidie en ondersteuning bij het opzetten van een project. Aan de andere kant is de informatie in de brochure erg uitgebreid waardoor een beginnende culturele actor er moeilijk zijn weg in vindt. Daarnaast is de tekst over het subsidierglement onduidelijk en niet veel meer dan een verwijzing naar de website.

TIEN AANBEVELINGEN

Uit dit onderzoek komt de nood aan verandering duidelijk naar voor. Hieronder formuleren we enkele aanbevelingen.

1. Opsplitsen van het reglement

De huidige onderverdeling in projecttypes blijkt problematisch. Omdat het onderscheid tussen artistieke, sociaal-artistieke en gemeenschapsvormende projecten op lokaal niveau vaak erg gering is of overlappend, is het opportuun aparte doelstellingen voor de verschillende projecttypes te formuleren. Dit kan best in afzonderlijke reglementen. Op die manier wordt er meer richting gegeven aan mogelijke effecten en worden projecten doelmatiger geformuleerd. Op die manier kan ook het vernieuwend karakter van een project meer op de voorgrond treden. Een bijkomend onderscheid kan gemaakt worden tussen enerzijds projecten waar een cultureel product gecreëerd wordt en anderzijds projecten die culturele producten tonen. Deze projecttypes geven immers een verschillende invulling aan participatie.

2. Uitbreiden van het aanvraagformulier

Omdat het aanvraagformulier goed gebruikt wordt en doorgaans de voornaamste houvast is bij het uitwerken van het project, stellen we voor dit formulier uit te breiden met meer inhoudelijke vragen. Een goed opgesteld aanvraagformulier geeft de projectplanning vorm en stelt impliciet vragen naar de gehanteerde beoordelingscriteria.

3. Projecthandleiding bij het reglement

Culturele actoren die minder ervaren zijn in het uittekenen van projecten hebben doorgaans meer aandacht voor de vorm van het dossier dan voor de inhoud. Om actoren te helpen bij het denkproces stellen we voor om een praktisch stappenplan te ontwikkelen voor het uittekenen van een project. Op die manier kan de context waarin het project is ontstaan duidelijker zichtbaar worden in de subsidieaanvraag.

4. Heldere criteria gebruiken

Waar nu nog vage en dubbelzinnige criteria gebruikt worden, moeten deze vervangen worden door duidelijkere doelstellingen, formele en inhoudelijke criteria en beoordelingscriteria. Tegelijk moet duidelijk aangegeven worden wat het verschil is tussen een project en een activiteit en hoe de reguliere werking van culturele actoren wordt afgebakend.

5. Herschrijven reglement

Het ambtelijke karakter van het reglement bemoeilijkt het doornemen ervan. Een duidelijker taalgebruik, kortere zinnen en een luchtigere opmaak zullen de leesbaarheid van het reglement een flink stuk verbeteren.

6. cursussen en workshops

Momenteel organiseert de stad Leuven al een aantal praktische cursussen voor culturele actoren. Om ondersteuning te bieden bij het projectmatig werken zou ook over dit thema een cursus ingericht kunnen worden.

Aan de KULeuven wordt de Master Culturele Studies gedoceerd. Als onderdeel van die Master moeten de studenten een subsidiedossier opmaken en voor de studenten is het vaak een zoektocht naar een organisatie waarvoor ze het dossier kunnen uitschrijven. Voorstel is om hen in contact te brengen met culturele actoren die het indienen van het subsidiedossier als problematisch ervaren.

7. samenwerking met de universiteit

Er is bij studenten en docenten culturele studies ruime kennis voorhanden m.b.t. het opstellen van subsidiedossiers. Een andere mogelijkheid is dan ook het opzetten van een workshop 'Hoe stel ik een subsidiedossier op?' voor alle culturele actoren uit Leuven.

8. Mogelijke rol van bibliotheken

De bibliotheek speelt een centrale rol in de Leuvense samenleving. Suggestie is om de bibliotheek te betrekken bij de verspreiding van en de informatie over het reglement.

9. Evalueren van en door projecten

Een voorstel is om meer aandacht te besteden aan evaluatie van zowel de dossiers als de bijhorende projecten. Een eerste stap is het toevoegen van een paragraaf over evaluatie aan het reglement en het aanvraagformulier. De dossiers worden doorgaans onderworpen aan een administratieve controle waarna ze inhoudelijk worden geëvalueerd. Ook voor de inhoudelijke evaluatie wordt best een procedure uitgeschreven zodat alle criteria op voorhand bepaald zijn. In bijlage kan u een voorbeeld vinden van een beoordelingsleidraad voor cultureel en artistiek vernieuwende projecten.

Ook aanvragers kunnen zelf kwalitatieve en kwantitatieve resultaatsindicatoren formuleren voor hun project. Het lokale beleid kan deze eventueel mee richting geven. Na het project is het aan de initiatiefnemer om te motiveren waarom deze, al dan niet, behaald werden. De nadruk moet hierbij liggen op het leren uit eventuele fouten. Het gaat er eerder om verbeteringen te signaleren voor de toekomst (professionaliseren) dan om te sanctioneren als blijkt dat de resultaten niet gehaald worden. Ook beleidsmatig is deze aanpak noodzakelijk. Intern kan me nagaan of de project-

subsidies weldegelijk de beoogde resultaten hebben en welke noden zich stellen bij de culturele actoren.

10. Communicatie

Omdat de communicatie momenteel nog erg beperkt is raden we aan om de website over het subsidiereglement uit te breiden. Daarnaast zou ook gezocht moeten worden naar andere kanalen voor het informeren over het subsidiereglement (zoals reeds vermeld is de bibliotheek een mogelijk kanaal).

Ook stellen we voor de tekst in de brochure 'Help! Ik organiseer' aan te passen (qua vorm en inhoud) en hier meer inhoudelijke informatie in te zetten naast een verwijzing naar de website en de hardcopy informatie. Omdat de brochure 'Help! Ik organiseer' erg uitgebreid is lijkt het een goed idee om een beknopte versie van de brochure uit te geven toegespitst op dat type project waar het subsidiereglement voor geldt. Tot slot is het ook belangrijk dat gemeenten minder de nadruk leggen op wat een cultureel project oplevert en meer kijken naar het proces en de activiteiten eromheen. Participatie is immers meer dan alleen cultuur naar mensen brengen, er moet ook plaats zijn voor leren, voor interactie, voor samenwerken en voor het ontwikkelen van gemeenschapszin.

NOTEN

⁽¹⁾ <http://www.cjasm.vlaanderen.be/lokaalcultuurbeleid/gemeenten/index.htm>

⁽²⁾ <http://www.leuven.be/showpage.asp?iPageID=6757>

⁽³⁾ <http://www.leuven.be/showpage.asp?iPageID=2847>

Bijlage: Beoordelingsleidraad voor cultureel en artistiek vernieuwende projecten

1. Kwaliteit van het concept

- *Uitdagende maar realistische projectomschrijving*
- *Aanwezigheid van contextdiagnose: wijze van verzamelen van info over omgevingsfactoren; band met maatschappelijke problematieken en antwoord dat hierop gegeven wordt*
- *Denken buiten de kaders/breed cultuurbegrip (Unesco): (a) cultuur van het dagelijkse leven; (b) artefacten/ documentatie rond dagelijks leven als spiegel hiervoor; (c) maatschappelijke waarden en normen*
- *Welk vernieuwend of experimenteel karakter?*

2. Methodieken

- *Kwaliteit van de procesmatige aanpak*
- *Ondersteunende deskundigheid op artistiek en sociaal vlak*
- *Vernieuwend karakter van de aanpak; voorbeeldfunctie*
- *Cross-overs binnen cultuur; en tussen cultuur, welzijn, kunst, opbouwwerk, justitie, ... (sterker dan 'losse' samenwerking)*
- *Is er een evaluatiemoment? Hoe wordt dit aangepakt?*
- *Bereidheid opgedane ervaring verder uit te dragen; naar wie?*

3. Proces vs product

- *Verhouding proces/ product?*
- *Kwaliteit van de procesbegeleiding*
- *Culturele/artistieke kwaliteit van het eindresultaat*
- *Aanwezigheid en kwaliteit van toonmoment?*

4. Draagvlak en draagkracht

- *Draagkracht samenwerking project*
- *Draagkracht samenwerking voor continuïteit/ duurzaamheid*
- *Maatschappelijk draagvlak: wie is initiatiefnemer? wordt het door partners/ politiek/ ... als belangrijk ervaren?*

5. Nieuwe doelgroepen en publieken

- *Publieksverdieping ipv -verbreding: wegwerken culturele ongelijkheid; laagdrempelig (financieel, in een gekend netwerk, communicatief,...); ...*
- *Welke doelgroep wordt aangesproken: sociaal of 'territoriaal'?*
- *Wordt gezorgd voor diversiteit in de doelgroep en in het publiek? Bonding/bridging?*
- *Actief versus passieve participatie: actieve participatie doelgroep; betrekken groep van bij conceptualisering (meedenken vs meedoen vs uitvoeren); doelgroep uit een buurt of bovenlokaal (niet: uit één instelling/vereniging)*
- *Gehanteerde methodiek voor het betrekken van deelnemers?*

6. Effecten van het project

- *Tijdelijk en/of permanent*
- *Cultureel/Artistiek*
- *Sociaal: empowerment doelgroep; nieuwe allianties; doorbreken van stereotiepe beeldvorming; identiteitsconstructie individuen/groepen/buurt; herschrijven verhaal van buurt/wijk/stad/... (herkenbaar en vervreemdend); ontmoetingskansen;*

7. Organisatorisch, financieel en boekhoudkundig management

- *heldere timing, aanpak en taakverdeling*
- *Gedetailleerde en realistische begroting*
- *Aanwezigheid vereiste documenten*
- *Toewerken naar zelfstandiging*